

สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2537

นฤมล สินสุพรรณ*	พรทิพย์ บุญเรืองศรี **	สุรพล เวียงนนท์ ****
ชลอ อินทรขาว *	ธนรัฐ จันทอุปพี **	อภิชาติ จิระวุฒิมงคล****
พิศิษฐ์ ใจทยักัง *	สุวรรณา เตชาทวีวรรณ**	อรอนงค์ อรัญเสนา ****
สุวรรณ ทองอ่อน***	อัจฉราลักษณ์ สงศิริ **	เทอดไทย ทองอุ่น ****
สุคนธ์ มหาทน ***	ฝากจิต คุณรัตน์ ****	อรนงค์ เย็นเกษม ****

* ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน

** ภาควิชากายวิภาคศาสตร์

*** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

**** ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Achievement in Personality and Ethics Development 2nd year medical student, 1994 Academic year.

Narumon Sinsupan *	Porntip Boonruangsri **	Surapon Wiangnon ****
Chalor Intarakhao*	Thanarut Junthaouppapee**	Apichat Jiravuttipong****
Pisit Jodking *	Suwanna Taechataveewan **	Onanong Aranyasen ****
Suwan Thongoan ***	Aujcharalux Songsiri **	Therdthai Thongoun ****
Sukhont Mahathon ***	Faakjit Khunurat ****	Orranong Yenkasame ****

* Department of Community Medicine,

** Department of Anatomy,

*** Department of Psychiatry,

**** Student Affairs, Faculty of Medicine, Khon Kaen University.

Personal and Ethics Development for the second year medical students, 1994 Academic Year.

Objective

1. To establish and develop personality in order to promote good leadership and remember the essential merit and ethics that correlate to the social needs of students.
2. To build up and create appropriate values in Thai society among the students themselves especially in terms of unity, affection and a sense of belonging to each other and to the Academic Institute.

3. To develop the students in terms of Social, Emotional & Moral behaviour so that they can adapt to the new society.

4. Build up the sensitivity and responsibility of students to society and to the country after graduation.

5. To promote in Medical students and supervisors a better relationship which will lead to trust and consultation.

Methods: The students were asked to attend the camp and advisers encouraged to understand their role so that they had the ability to extend group relations. After this the students attended a 2 day and 2 night camp with various activities. Each group had 1-2 supervisors for group relationship activities using games as a medium by which to present social situations and human behavioral analysis. There was a video show about development, community life, leadership and human relations. There were group planning conferences, project planning activities, self and family development group presentations and other activities. Assessment by collective observation and the use of questionnaires showed that the target objectives were achieved. As a result of the course students personalities were developed to produce good leaders as well as producing good team members. Good ethical beliefs were fostered as was the aim of being a worthy member of society. The right values of affection, good person to person relations, a pride in the institute, adaptation to the school environment and to colleagues were achieved. A feeling of responsibility to society and to the Nation together with the promotion of relationships both to students and supervisors was established. The recommendation from students and participating supervisors is that it should be extended from 2 days and 2 nights to be 3 days and 2 nights by using a weekday and weekend or only the former which means doing the course after the students finish their exam. The location should be not too far away from University. It should have a wide-enough conference room that suits various activities, a yard or sports ground that is suitable for the physical or moral exercise of the students and nearby accommodation with an adequate restroom. Food should be arranged for everyone. This could be used by 3rd year medical students so that they could prepare themselves for the clinical year. The assessment should be carried out regularly so as to improve weak points and become Faculty's policy in the following academic year by training the 1st or 3rd year medical student and applying the formula that has been practiced by the 2nd year medical student to the 1st year medical student. Furthermore, the formula arranged for clinical year students to be demonstrated in the 3rd year to medical students before they start their 4th year. Subsequently it should be distributed so as to be part of the University plan.

บทคัดย่อ

การพัฒนานุคลิกภาพและจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เสริมสร้างและพัฒนานุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคมแก่นักศึกษา
2. ปลูกฝังและสร้างค่านิยมที่ถูกต้องดีงามในสังคมไทยให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาแพทย์ โดยเฉพาะความสามัคคี ความรัก ความผูกพันต่อกันและกัน และต่อสถาบันการศึกษา
3. พัฒนานักศึกษาในด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนและการทำงานเป็นกลุ่ม
4. เสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว
5. ส่งเสริมให้นักศึกษา และครูที่เลี้ยงเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันอันจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะให้การปรึกษากันได้ดียิ่งขึ้น

วิธีการ ก่อนพานักศึกษาเข้าค่ายได้มีการฝึกอบรมครูที่เลี้ยง ให้เข้าใจบทบาทและมีความสามารถในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จากนั้นได้พานักศึกษาเข้าค่าย 2 คืน 2 วัน มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 12 คน แต่ละกลุ่มมีครูที่เลี้ยง 1-2 คน เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้เกมเป็นสื่อ และได้มีการบรรยายวิเคราะห์สภาพปัญหาสังคมปัจจุบันวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ ฉายวิดิทัศน์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแบบผสมผสาน หรือการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่ ตัวอย่างประสบการณ์การพัฒนา ความเป็นผู้นำและมนุษยสัมพันธ์ มีการประชุมกลุ่มวางแผน วางโครงการและกิจกรรมการพัฒนาดตนเอง ครอบครัวยุ โสนอผลการประชุมกลุ่ม และกิจกรรมอื่น ๆ จากการประเมินผลโดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามพบว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ โดยนักศึกษาได้รับการเสริมสร้างและพัฒนานุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามในสังคม มีค่านิยมที่ถูกต้องในแง่ความรัก ความสามัคคี ความผูกพันต่อกันและความปรองดองกัน มีความรักความภาคภูมิใจในสถาบัน การปรับตัวเข้ากับสภาพการ

เรียนและการทำงานเป็นกลุ่ม การเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาและครูที่เลี้ยงเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะทั้งด้านนักศึกษาและอาจารย์ผู้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมคือ ควรเพิ่มเวลาที่จัดจาก 2 วัน 2 คืน เป็น 3 วัน 2 คืน โดยใช้วันธรรมดาร่วมกับวันหยุด หรืออาจเป็นวันธรรมดาเมื่อนักศึกษาสอบเสร็จ ควรหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยมาก โดยมีห้องประชุมกว้างพอเหมาะกับการทำกิจกรรมได้หลายประเภท มีสนามหญ้าหรือสนามกีฬาที่กว้างพอที่จะให้นักศึกษาฝึกระเบียบวินัยบริหารกายและจิต และมีที่พักอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ด้านอาหารควรมีการบริหารจัดการให้ทุกคนได้รับประทานอย่างทั่วถึง ควรทดลองทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านการเรียนในชั้นคลินิก ควรมีการประเมินผลการจัดอบรมทุกครั้งเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจัดทำเป็นแผนของคณะในปีการศึกษาต่อไป โดยจัดอบรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ด้วยการนำรูปแบบที่ได้ปรับใช้กับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 2 มาใช้กับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 และนำรูปแบบที่เตรียมนักศึกษาสำหรับชั้น ปฏิบัติงานในชั้นคลินิกไปทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 เมื่อสอบไล่ภาคปลายเสร็จก่อนขึ้นเรียนชั้นปีที่ 4 และควรมีการเผยแพร่เพื่อจัดเป็นแผนของมหาวิทยาลัยต่อไป

บทนำ

สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสังคมใหญ่สังคมหนึ่ง ที่นักศึกษาทุกคนจะต้องมาใช้ชีวิตร่วมกัน ในระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน การหล่อหลอมคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์นอกเหนือจากการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนครบถ้วนและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้แล้ว สิ่งหนึ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องตระหนัก และดำเนินการไปพร้อมกับการให้การศึกษาคือ การพัฒนาจิตใจและบุคลิกภาพของนักศึกษาอย่างมีระบบและมีขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้รับความรู้ประสบการณ์ตลอดจนมีแนวทางดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและดีงามเปี่ยมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม^{1,2,3,4} โดยเฉพาะสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 นั้น เป็นช่วงที่เปลี่ยนการเรียนการสอนจากการเรียนร่วมกับคณะอื่น มาสู่ระบบการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์โดยตรง ซึ่งก่อให้เกิด

ความเครียดสูง นักศึกษาต้องอาศัยทักษะในการปรับตัวค่อนข้างมาก เพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพและจริยธรรมให้นักศึกษาและเพิ่มความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาแพทย์คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรมนักศึกษาและบัณฑิตแพทย์ และฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงเห็นสมควรจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ขึ้น^{5,6}

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผู้ตาม คุณธรรมและจริยธรรมอันพึงประสงค์แก่นักศึกษาแพทย์ให้สอดคล้องกับกระแสของสังคม
2. เพื่อปลูกฝังและสร้างค่านิยมที่ถูกต้องดีงามในด้านสังคมไทยให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาแพทย์โดยเฉพาะความสามัคคี ความรักความผูกพันต่อกันและกัน และต่อสถาบันการศึกษา
3. เพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนรู้และการทำงานเป็นกลุ่ม
4. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว
5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาและครูพี่เลี้ยงเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะให้การปรึกษากันได้ดียิ่งขึ้น

วิธีการ

ได้ปรับปรุงวิธีการและแก้ไขข้อบกพร่องจากการพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชั้นปีที่ 2 ด้วยการพานักศึกษาเข้าค่ายที่เขื่อนจุฬาภรณ์ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 5-7 สิงหาคม 2537 โดยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์อาสาสมัครเป็นครูพี่เลี้ยงจำนวน 25 ท่าน และวิทยากรจากศูนย์ประสานงานการพัฒนาสังคม ศูนย์อาสาเตรียมประชาชนแห่งประเทศไทย และสถาบันราชภัฏเลย ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการคือ

1. ก่อนพานักศึกษาเข้าค่ายได้มีการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงให้เข้าใจบทบาทและมีความสามารถในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
2. ระหว่างที่พานักศึกษาเข้าค่ายมีวิธีการ คือ
 - 2.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละ ประมาณ 12 คน แต่ละกลุ่มมีครูพี่เลี้ยง 1-2 คน เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
 - 2.2 บรรยาย - วิเคราะห์สภาพปัญหาสังคมปัจจุบัน
 - วิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์
 - 2.3 ฉายวิดีโอทัศน์ - แนวทางการพัฒนาแบบผสมผสานหรือการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่
 - ตัวอย่างประสบการณ์การพัฒนา
 - ความเป็นผู้นำและมนุษยสัมพันธ์
 - 2.4 ประชุมกลุ่มวางแผนวางโครงการ และกิจกรรมการพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุ
 - 2.5 เสนอผลการประชุมกลุ่ม
 - 2.6 นันทนาการสลับเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ
 - 2.7 กิจกรรมอื่น ๆ เช่น พิธีเคารพธงชาติ บริหารกาย บริหารจิต ฝึกระเบียบ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 จุดเทียนอุดมการณ์การพัฒนาและปิดการฝึกอบรม

การประเมินผล

1. ด้านนักศึกษา

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 มีจำนวนทั้งสิ้น 165 คน แบ่งเป็นชาย 61 คน หญิง 104 คน (ดังแสดงในตาราง 1) เข้ารับการฝึกอบรม 140 คน (ร้อยละ 84.85) ชาย 25 คน (ร้อยละ 15.15) ผู้ที่ขาดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ตกชั้น ได้ทำการประเมินผลนักศึกษาโดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์ เจาะลึก และใช้แบบสอบถามเมื่อจบการฝึกอบรม จากการแจกแบบสอบถาม 140 ชุด ได้รับคืน 119 ชุด (ร้อยละ 85.00)

แบบสอบถามจะถามข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาและเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้านวิทยากร ความเหมาะสมของวิทยากร และสื่อที่วิทยากรใช้ในการอบรม ด้านสถานที่ อาหาร พาหนะ และความเหมาะสมของระยะเวลาที่จัด จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม 119 คน เพศชาย 33 คน (ร้อยละ 27.74) หญิง 75 คน (ร้อยละ 63.02) ไม่ระบุ 11 คน (ร้อยละ 9.24) ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 1 นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537

เพศ		รวม
ชาย (คน)	หญิง (คน)	
61 (36.97%)	104 (63.03%)	165 (100%)

ตารางที่ 2 นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ที่ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	33	27.74
หญิง	75	63.02
ไม่ระบุ	11	9.24
รวม	119	100.00

2. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ

2.1 ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 60 คน (ร้อยละ 50.4)
 มาก 48 คน (ร้อยละ 40.3)
 น้อย 11 คน (ร้อยละ 9.2)

2.2 ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 74 คน (ร้อยละ 62.2)
 มาก 35 คน (ร้อยละ 29.4)
 น้อย 10 คน (ร้อยละ 8.4)

2.3 ด้านการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่สั่งมาในสังคม

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 35 คน (ร้อยละ 29.4)
 มาก 80 คน (ร้อยละ 67.2)
 น้อย 4 คน (ร้อยละ 3.4)

2.4 ด้านความสามัคคี ความรัก ความผูกพันต่อกันและความปรองดองกัน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 42 คน (ร้อยละ 35.3)
 มาก 76 คน (ร้อยละ 63.9)
 น้อย 1 คน (ร้อยละ 0.8)

2.5 ความรักและภาคภูมิใจในสถาบัน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 38 คน (ร้อยละ 31.9)
 มาก 75 คน (ร้อยละ 63.0)
 น้อย 5 คน (ร้อยละ 4.2)
 ไม่ตอบ 1 คน (ร้อยละ 0.8)

2.6 การปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 49 คน (ร้อยละ 41.2)
 มาก 67 คน (ร้อยละ 56.3)
 น้อย 2 คน (ร้อยละ 1.7)
 ไม่ตอบ 1 คน (ร้อยละ 0.8)

2.7 การเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก 33 คน (ร้อยละ 32.7)
 มาก 84 คน (ร้อยละ 70.6)
 น้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 0.8)
 ไม่ตอบ 1 คน (ร้อยละ 0.8)

3. ด้านวิทยาการ

3.1 ความเหมาะสมของวิทยาการที่เชิญมา

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีความเหมาะสม

ค่อนข้างมาก 25 คน (ร้อยละ 21.0)
 มาก 92 คน (ร้อยละ 77.3)
 น้อย 1 คน (ร้อยละ 0.8)
 ไม่ตอบ 1 คน (ร้อยละ 0.8)

3.2 สื่อที่วิทยากรใช้ในการอบรม

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก	36 คน	(ร้อยละ 30.3)
มาก	79 คน	(ร้อยละ 66.4)
น้อย	3 คน	(ร้อยละ 2.5)
ไม่ตอบ	1 คน	(ร้อยละ 0.8)

4. ด้านสถานที่

4.1 ความเหมาะสมของสถานที่และบรรยากาศ

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสม

ค่อนข้างมาก	16 คน	(ร้อยละ 13.4)
มาก	86 คน	(ร้อยละ 72.3)
น้อย	9 คน	(ร้อยละ 7.6)
น้อยที่สุด	7 คน	(ร้อยละ 5.9)
ไม่ตอบ	1 คน	(ร้อยละ 0.8)

5. ด้านอาหาร

5.1 ความเหมาะสมของอาหารที่จัดให้

ตลอดระยะเวลาเข้าค่าย

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก	20 คน	(ร้อยละ 16.8)
มาก	73 คน	(ร้อยละ 61.3)
น้อย	2 คน	(ร้อยละ 1.7)
น้อยที่สุด	22 คน	(ร้อยละ 18.5)
		คือดีเกินไป
ไม่ตอบ	2 คน	(ร้อยละ 1.7)

6. ด้านพาหนะ

6.1 ความเหมาะสมของพาหนะที่รับส่ง

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ค่อนข้างมาก	41 คน	(ร้อยละ 34.5)
มาก	41 คน	(ร้อยละ 34.5)
น้อย	24 คน	(ร้อยละ 20.2)
น้อยที่สุด	11 คน	(ร้อยละ 9.2)
ไม่ตอบ	2 คน	(ร้อยละ 1.7)

7. ระยะเวลาที่จัด 2 คืน 2 วัน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

เหมาะสม	64 คน	(ร้อยละ 53.78)
ไม่เหมาะสม	53 คน	(ร้อยละ 44.53)
โดยเสนอเป็น	3 วัน	37 คน
	4 วัน	3 คน
	5 วัน	11 คน
	3-4 วัน	2 คน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ด้านกิจกรรม

8.1.1 โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมาก แต่มีเวลาน้อยไป ควรเพิ่มเวลาให้มากกว่านี้ ควรจัดในทุกชั้นปี โดยจัดหลังสอบ

8.1.2 ควรมีทัศนศึกษาบริเวณใกล้ ๆ สถานที่เข้าค่ายอบรม และมีอุปกรณ์กีฬาให้นักศึกษาเล่นด้วย เพื่อลดความเครียด

8.1.3 การสร้างความสัมพันธ์ดีมาก ทำให้เข้าใจกันแต่เป็นเพียงกลุ่มน้อย การทำกิจกรรมร่วมกันของเพื่อนกลุ่มใหญ่ยังมีน้อยเกินไป ชอบเกมถนนชีวิต เพราะช่วยให้เข้าใจเพื่อนมากขึ้น

8.1.4 อยากให้มีการจัดค่ายแบบนี้อีก และมีการแลกเปลี่ยนความเห็นกับเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วย และได้ทำกลุ่มกับอาจารย์หลาย ๆ ท่านเพราะครั้งนี้จะรู้จักพูดคุยแต่คนในกลุ่มเท่านั้น

8.1.5 ไม่ค่อยเน้นเรื่องระเบียบวินัย เพลงนันทนาการทำนองไม่ค่อยทันสมัย แต่ความหมายดี

8.1.6 ควรมีระเบียบวินัยให้มากกว่านี้ (ควรมีแบบทหารในการเข้าแถวรับประทานอาหาร)

8.1.7 อยากให้เป็นรูปแบบมากกว่านี้

8.1.8 ควรให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงออกมากกว่านี้

8.1.9 อยากให้วิทยากรแบ่งกลุ่ม และนำเล่นเกมแบ่งฐานให้มากกว่านี้

8.2 ด้านวิชาการและสื่อที่ใช้ในการอบรม

8.2.1 ควรเพิ่มหัวข้อที่จะอบรมและให้คู่มือมากกว่านี้ เพราะเป็นสื่อที่ดีและเหมาะสมในการใช้อบรมไม่น่าเบื่อ

8.2.2 การเข้าค่ายในครั้งนี้ กิจกรรมที่พัก อาหารและการอบรมดีมาก โดยเฉพาะวิทยากรและสื่อที่วิทยากรใช้อบรมดีมาก

8.2.3 อยากให้จัดอบรมอีกปีละครั้งก็ได้ แต่ให้เปลี่ยนหัวข้อไปเรื่อย ๆ

8.3 ด้านอื่น ๆ

8.3.1 อยากให้เลือกวันที่เหมาะสมกว่านี้

8.3.2 ควรจัดรถให้เพียงพอ

สรุป จากการประเมินผลการจัดโครงการพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 นับว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามในสังคมมีค่านิยมที่ถูกต้องในแง่ความรักความสามัคคี ความผูกพันต่อกันและความปรองดองกัน มีความรักความภูมิใจในสถาบัน การปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียน และการทำงานเป็นกลุ่ม การเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อสังคม และประเทศชาติในอนาคต รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาและครูพี่เลี้ยงเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจ ที่จะให้การปรึกษากันได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านอาจารย์และผู้สังเกตการณ์

จากการประชุมเพื่อสรุปผลการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ด้านอาจารย์และผู้สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ถ้าพิจารณาในแง่วัตถุประสงค์ นับว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ด้านวิทยากรและสื่อ จำนวนวิทยากรพอเหมาะกับจำนวนนักศึกษาที่แบ่งกลุ่ม สื่อที่ใช้ดีมาก แต่เวลาค่อนข้างจำกัดทำให้ต้องตัดเนื้อหาบางตอนออกไป
3. บรรยากาศการอบรม ค่อนข้างดี นักศึกษาไม่เครียดมากเนื่องจากมีนันทนาการสลับกับการบรรยายและมีวิดีโอทัศน์ให้ชม
4. ด้านสถานที่
 - 4.1 ห้องประชุมเล็กสภาพไม่เหมาะกับการจัดอบรม
 - 4.2 บริเวณที่จะฝึกบริหารกายและจิต และฝึกระเบียบวินัยสำหรับนักศึกษาเป็นกลุ่มใหญ่ไม่มี มีแต่ถนนและสนามหญ้าที่แคบเกินไป
 - 4.3 ด้านที่พักของนักศึกษาแต่ละกลุ่มอยู่ค่อนข้างห่างไกล ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วมกิจกรรม
5. ด้านอาหาร ปริมาณอาหารมีเพียงพอ แต่การกระจายไม่ทั่วถึง
6. ด้านคณาจารย์ คณาจารย์แต่ละท่านมีความรับผิดชอบกระตือรือร้นเสียสละ นับว่าเป็นที่น่าชื่นชมมาก

ข้อเสนอแนะ

1. เวลาที่จัดควรเพิ่มจาก 2 วัน 2 คืน เป็น 3 วัน 2 คืน โดยใช้วันธรรมดาพร้อมกับวันหยุดหรือเป็นวันธรรมดาเมื่อนักศึกษาสอบเสร็จ
2. ควรหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยเกินไป มีห้องประชุมกว้างพอเหมาะกับการทำกิจกรรมได้หลายประเภท มีสนามหญ้าหรือสนามกีฬาที่กว้างขวางพอที่จะให้นักศึกษาฝึกระเบียบวินัย บริหารกายและจิต นอกจากนั้นจะต้องมีที่พักอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน และมีห้องน้ำห้องส้วมพอเพียงกับจำนวนนักศึกษาด้วย
3. ควรมีการบริหารจัดการให้ทุกคนได้รับประทานอาหารอย่างทั่วถึง โดยขอให้นักศึกษาเข้าแถวรับอาหารและมีผู้บริการตักอาหารทุกครั้ง
4. ควรทดลองทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 โดยปรับให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในด้านการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานในชั้นคลินิก โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานซึ่งมีทั้งเพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ และบุคลากรสาขาอื่นๆ ได้
5. ควรมีการประเมินผลในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อทราบข้อดีข้อด้อยสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขได้
6. จัดทำเป็นแผนของคณะในปีการศึกษาต่อไป โดยมีแผนการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 โดยนำรูปแบบที่ได้ปรับใช้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 มาใช้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และนำรูปแบบที่เตรียมนักศึกษาสำหรับชั้นปฏิบัติงานในชั้นคลินิกไปทำกับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 3 เมื่อสอบไล่ภาคปลายเสร็จก่อนขึ้นเรียนปี 4 ซึ่งเป็นชั้นคลินิก
7. ควรมีการเผยแพร่เพื่อจัดเป็นแผนของมหาวิทยาลัยต่อไป

สรุป

โครงการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ซึ่งคณะกรรมการ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรมนักศึกษาและบัณฑิตแพทย์ และฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 นั้น นับว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ โดยนักศึกษาได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีคุณ-

ธรรมและจริยธรรมที่ต้งามในสังคม มีค่านิยมที่ถูกต้องในแง่ความรัก ความสามัคคี ความผูกพันต่อกันและความปรองดองกัน มีความรักความภาคภูมิใจในสถาบัน การปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนและการทำงานเป็นกลุ่ม การเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต รวมถึงการส่งเสริมให้นักศึกษาและครูพี่เลี้ยงเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันอันจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะให้การปรึกษากันได้อย่างขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะทั้งด้านนักศึกษา และอาจารย์ผู้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบประมวลได้คือ ควรเพิ่มเวลาที่จัดจาก 2 วัน 2 คืน เป็น 3 วัน 2 คืน โดยใช้วันธรรมดาร่วมกับวันหยุดหรืออาจเป็นวันธรรมดาเมื่อนักศึกษาสอบเสร็จ และควรหาสถานที่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยมากโดยมีห้องประชุมกว้างพอเหมาะกับการทำกิจกรรมได้หลายประเภท มีสนามหญ้าหรือสนามกีฬาที่กว้างพอที่จะให้นักศึกษาฝึกระเบียบวินัย บริหารกายและจิต มีที่พักอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ด้านอาหารควรมีการบริหารจัดการเรื่องอาหาร เพื่อให้ทุกคนได้รับประทานอย่างทั่วถึง โดยขอให้นักศึกษาเข้าแถวรับอาหารและมีผู้บริการตักอาหารทุกครั้ง ควรทดลองทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในด้านการเรียนการสอนในชั้นคลินิก มีการประเมินผลการจัดอบรมทุกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จัดทำเป็นแผนของคณะในปีการศึกษาต่อไป โดยจัดอบรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 โดยนำรูปแบบที่ได้ปรับใช้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 มาใช้กับนักศึกษาปีที่ 1 และนำรูปแบบที่เตรียมนักศึกษาสำหรับชั้นปฏิบัติงานในชั้นคลินิกไปทำกับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 3 เมื่อสอบไล่ภาคปลายเสร็จก่อนขึ้นเรียนปี 4 และควรมีการเผยแพร่เพื่อจัดเป็นแผนของมหาวิทยาลัยต่อไป

วิจารณ์

การจัดโครงการพัฒนานุคลิกภาพและจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ได้ปรับปรุงวิธีการและแก้ไขข้อบกพร่องจากการพัฒนานุคลิกภาพและจริยธรรมนักศึกษา แพทย์ชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2537⁶ โดยมีวัตถุประสงค์จากข้อ 1 ถึงข้อ 4 เหมือนกับการจัดให้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 แต่เพิ่มวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 คือ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาและครูพี่เลี้ยง

(อาจารย์ที่ปรึกษา) เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะให้คำปรึกษากันได้อย่างขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในชั้นปีที่ 2 นักศึกษาได้เปลี่ยนการเรียนการสอนจากการเรียนร่วมกับนักศึกษาคณะอื่น ๆ มาสู่ระบบการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์โดยตรง ประกอบกับทางคณะได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนใหม่เป็นระบบการใช้ปัญหาเป็นหลักผสมผสานกับระบบการบรรยายรวมในชั้นเรียน นักศึกษาจะต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก อาจก่อให้เกิดความเครียดสูงแก่นักศึกษาได้ คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าว จึงได้ร่วมมือกันจัดอบรมให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรือครูพี่เลี้ยงได้ทราบบทบาทของตนเอง และมีความสามารถในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยในระหว่างที่พานักศึกษาเข้าค่ายได้มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม ๆ ดังกล่าวข้างต้น แต่ละกลุ่มมีครูพี่เลี้ยงประจำ 1-2 คน ภายหลังจากทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองระหว่างนักศึกษาด้วยกันและครูพี่เลี้ยงเรียบร้อยแล้ว จึงได้มอบภาระให้วิทยากรจากศูนย์ประสานงานการพัฒนาสังคม ศูนย์อาสาเตรียมประชาชนแห่งประเทศไทยและสถาบันราชภัฏเลย ปฏิบัติการตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว

จากการประเมินผลทั้งด้านนักศึกษา และอาจารย์ผู้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่าการจัดอบรมในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นที่น่าพอใจมาก ทั้งนี้เพราะได้แก้ไขจุดบกพร่องจากที่เคยจัดในชั้นปีที่ 1 แต่กระนั้นก็ตามการจัดในครั้งนี้ยังไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ ยังคงพบจุดบกพร่องอีกหลายประการ อาทิเช่น

ด้านวิทยากรและสื่อ จำนวนวิทยากรพอเหมาะ กับจำนวนนักศึกษาที่แบ่งกลุ่ม สื่อที่ใช้ดีมาก แต่เวลาค่อนข้างจำกัด ทำให้ต้องตัดเนื้อหาบางตอนออกไป ดังนั้นสิ่งที่ควรแก้ไข คือ เวลาที่จัดในโอกาสต่อไปควรเพิ่มจาก 2 วัน 2 คืน เป็น 3 วัน 2 คืน โดยอาจใช้วันธรรมดาร่วมกับวันหยุดหรือวันธรรมดาก็ได้ เมื่อนักศึกษาสอบไล่เสร็จ

บรรยากาศการอบรม บรรยากาศในการอบรมครั้งนี้ค่อนข้างดี นักศึกษาไม่เครียดมาก เนื่องจากมีนันทนาการสลับกับบรรยาย และมีวิถีทัศน์ให้ชม

ด้านสถานที่ ห้องประชุมเล็กสภาพไม่เหมาะกับการจัดอบรมในการจัดครั้งต่อไปควรหาสถานที่ที่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยเกินไป ที่มีห้องประชุมพอเหมาะกับการทำกิจกรรมได้หลายประเภท มีสนามหญ้าหรือสนามกีฬาที่กว้างขวางพอที่จะให้นักศึกษาได้ฝึกระเบียบวินัย บริหาร

กายและจิต นอกจากนั้นควรมีที่พักอยู่ใกล้เคียงกัน และมีห้องน้ำ ห้องส้วมพอเพียงกับจำนวนของนักศึกษา

ด้านอาหาร ปริมาณอาหารมีเพียงพอกับจำนวนคน แต่การกระจายไม่ทั่วถึง ควรมีการบริหารจัดการให้ทุกคนได้รับประทานอย่างทั่วถึงโดยขอให้นักศึกษาเข้าแถวรับอาหารและมีผู้บริการตักอาหารทุกครั้ง

สำหรับด้านคณาจารย์ คณาจารย์แต่ละท่านเป็นอาสาสมัครมาจากทุกภาควิชาทุกท่านมีความรับผิดชอบกระตือรือร้น เสียสละนับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่ายกย่องชมเชยยิ่ง ในขณะที่เดียวกันการที่คณาจารย์แต่ละท่านได้มาร่วมรับฟังจากวิทยากรก็ถือเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมแก่คณาจารย์ไปด้วยในตัว

จากการจัดพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ในครั้งนี้เห็นควรทดลองทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 โดยเพิ่มวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในด้านการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติงานในชั้นคลินิก โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน ซึ่งมีทั้งเพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ และบุคลากรสาขาอื่น ๆ ได้ นอกจากนั้นในการจัดแต่ละครั้งสิ่งที่ไม่ควรลืมคือ ควรมีการประเมินผลในการจัดกิจกรรมทุกครั้งเพื่อทราบข้อดีข้อด้อยสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไปได้

อีกทั้งควรจัดเป็นแผนของคณะในปีการศึกษาต่อไป โดยมีแผนการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 โดยนำรูปแบบที่ได้ปรับใช้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 มาใช้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 และนำรูปแบบที่เตรียมนักศึกษาสำหรับชั้นปฏิบัติงานในชั้นคลินิกไปทำกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 เมื่อสอบไล่ภาคปลายเสร็จก่อนขึ้นเรียนปี 4 ซึ่งเป็นชั้นคลินิกและควรมีการเผยแพร่เพื่อจัดเป็นแผนของมหาวิทยาลัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ชมรมแพทย์ชนบท แต่หมอมใหม่ กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์ 2533.
2. ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น “การพัฒนาโดยใช้มิติวัฒนธรรม” เอกสารประกอบการประชุม 24-26 ส.ค. 2536.
3. ส.ศิริรักษ์ ครูและแพทย์ที่พึ่งปรารถนาในสังคมสยาม พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ ยูวทยาอุมาพันธ์ 2536
4. ส.ศิริรักษ์ ทิศนะทางการศึกษาเพื่อความเป็นไทย พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ บริษัทสองสยาม จำกัด กุมภาพันธ์ 2533.
5. สำนักกิจการนักศึกษา สถาบันราชภัฏเลย “การอบรมพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรมนักศึกษาใหม่ตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมและแผ่นดินทอง” 2537.
6. นฤมล สีนสุพรรณ สุรพล เวียงนนท์ และคณะ “สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2537” ศรีนครินทร์เวชสาร 2538; 10(3) : 141-149.

กิตติกรรมประกาศ

การจัดอบรมในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย การสนับสนุนด้านงบประมาณจากคณบดีและรองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านสถานที่จากผู้อำนวยการเขื่อนจุฬาภรณ์ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ด้านการให้ความรู้ และกลุ่มสัมพันธ์จากวิทยากรศูนย์ประสานงานการพัฒนาสังคม ศูนย์อาสาเตรียมประชาชนแห่งประเทศไทย สถาบันราชภัฏเลยและครูพี่เลี้ยงทุกท่านได้แก่

1. ผศ.สุรพล	เวียงนนท์
2. ผศ.อรอนงค์	อรัญเสนา
3. รศ.พรทิพย์	บุญเรืองศรี
4. รศ.ดร.ดุสิต	จิรกุลสมโชค
5. นายวุฒิพงษ์	ลิ้มวีโรจน์
6. นายธนรัฐ	จันทอุปพี
7. รศ.นฤมล	สินสุพรรณ

8. น.ส.เสาวนันทน์ บำเรอราช
9. น.ส.อภิวันท์ ชันธิโกค
10. น.ส.อัจฉราลักษณ์ สงศิริ
11. น.ส.ศิริมาศ นันทสมบูรณ์
12. น.ส.ศัชรินทร์ สมคุณา
13. รศ.ชลอ อินทรวา
14. นายปิติ ภูวจิตต์
15. น.ส.นิษณา เทพศิริ
16. นายพิศิษฐ์ โจทยกิจ
17. น.ส.สุวรรณา เตชาทวีวรรณ
18. ผศ.เสาวลักษณ์ สุขประเสริฐ
19. นายเทอดไทย ทองอุ่น
20. นายอภิชาติ จิระวุฒิมงคล
21. นายเทวราช หล้าหา

ขอขอบพระคุณและขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้